

EESTI SAARTE KOGU

✉ Tallinna 19, 93811 Kuressaare, Saaremaa ①

Eestseisuse veebikoosolek 06.04.2026.

Algus: 19.00

Osavõtjad: 6 eestseisuse liiget ja 3 juhatuse liiget.

Terje Lilleoks (Prangli), Rita Koppel (Osmussaar), Ene Sarapuu(Vormsi)
Mark Soosaar (Manija), Jüri Lember (Kõinastu), Anu Streng(Vormsi),
Liina Salujõe(juhatuse liige), Jana Stahl(juhatuse liige), Meelis Mereäär
(juhatuse liige).

Koosolekut juhatas: Jüri Lember

Protokollija: Terje Lilleoks

Päevakord

- Üleriigiline planeering 2050 ja arutelu ESK poolt sisendi andmiseks. Link planeeringule**
siin <https://www.riigiplaneering.ee/uleriigiline-planeering/uleriigiline-planeering-eesti-2050/dokumendid#2026-planeeringulahe>.
Planeeringu algataja ja kehtestaja on valitsus. Avalik väljapanek kestab 10. aprillini.

2. Eestseisuse vanem annab ülevaate rannakalanduses toimuvast.

3. Muud küsimused.

1. Meelis Mereäär: Kui on avalikud arutelud kirjas, kas siis saab ka ettepanekuid teha?

Mark Soosaar: Saab küll. Tegelikult on see Riigikogu mitte valitsuse teema.

Jüri Lember: Selle dokumendiga tahetakse kehtestada planeeringute tegemise põhimõtteid. See kehtiks kogu Eestile ja ma ei saa aru, kuidas saab sellist dokumenti esitada mingi konsultatsioonifirma. ESKil on oma nägemus ja teema ettepanekud. Praeguses dokumendis on praegu väga palju vastuolulist juttu.

Anu Streng: Me peaksime sellese dokumenti tõsiselt suhtuma ja tegema konkreetsed ettepanekud.

Mark Soosaar: Eestis on 2 suurlinna, 4 tõmbekeskust. Meie kõige parem kaitse on kui meil on toimiv haja-asustus. Sadamad ja ühendused, saared ja kogukonnad – anda neile rohkem otsustusõigust.

Anu Streng: Tugev mere ja maismaa seos – Praegune tekst punkt 3.9.: Oluline on asustuse säilimine suurematel saartel ja nende toimivad vee- ja õhustranspordiühendused ülejäänud Eestiga. Kuidas on see vastavuses Püsiasiutusega väikesaarte seadusega? Liikuvuse teema – see on välja jäänud. Lisada ka jääteed, mida saaks rajada erinevatest kohtadest. ESK peaks olema rohkem kaasatud. Väärtuslikud põllumajandusmaad – saartel on mullaviljakus oluliselt väiksem. Väikesaarte põllumajandusmaade pindalad on liiga suured (2ha). Varem kasutuses olnud põllumajandusmaad peaksid jääma reservi, mitte täis ehitatama.

Haapsalu peaks saama regionaalseks linnaks – hiidlased-vormsilased käivad just seal oma esmaseid teenuseid saama.

Jüri Lember: Merealade ja tõmbekeskuste käsitus on praeguses dokumendis puudulik.

Mark Soosaar: Muuta dokumendi sõnastust saarte suhtes nii: tuleb tagada kõigi saarte ja ka varem püeiasustusega saarte asustus ja ühendused. Saarte kogukonnad peavad saama oma transpordiühenduste üle ise otsustada. Esitatud dokumendi praegune nägemus on sama mis 1950ndatel kui Eesti muudeti neljaks oblastiks.

Mark Soosaar: Saarte kogukondadel peab olema võimalus kooskõlastada neid puudutavad otsused. Me peaksime enne esimest juulit tegema kõigil saartel üldkogu, sest kuni 01. juulini on meil õigus kooskõlastada igasuguseid otsuseid, mis meid puudutavad.

Jüri Lember: Panen täna mingid pidepunktid kokku ja saadan homme Janale, kes jagab Drives dokumenti. Täiendamiseks aega kuni 9. aprillini. Seejärel keeleliselt üle vaadata ja 10. aprill ära saata.

OTSUSTATI: Koostada ESKi seisukoht ja esitada see 10. aprilliks.

2. Jüri Lember: Merendusnõukoja ja presidendiga oleme arutanud rannakalanduse teemasid. Väiksema ringi proovime 9. aprill kokku saada, Markus Vetemaa, Tuvike, Tarmo Kõuts, Heino Lipp, Raijo Piiraja ja üks kalatöötaja ka, kuna on selgunud, et kalatöötajate kaudu läheb Eestist välja nii odav ahvenafilee, et teised riigid kritiseerivad. Sinna lähevad kirja ka harrastuspüügid. Kogu digiaruandlus on läbi kukkunud, mis ei anna mingeid tulemusi. Eesmärk on kujundada seisukoht, kuidas ei tohiks asjad käia. Ükski noor ei saa enam kutselise kaluri töö peale mõelda – nii palju on piiranguid mis ei ole asjakohased. Nüansse on väga palju ja väga

hea oleks kui saame selle koosoleku peetud ja teadlaste ja rannakaluritega koostöös avalduse teha. Et rannakalandus suudaks ikkagi säilida. Kokkuvõtte saadan siis ESKile ka.

Rannakalur pole huvitatud, et tema töö alus ära kaoks, vaid nad on huvitatud, et kala ei saaks otsa.

Teadlaste arvutustel +/- 15 000 t söövad kormoranid, rannakalurid püüavad 2000 t. Linnukaitsjatega tuleb saada kokkuleppele, et kormoranide arvukus kontrolli alla saada. Nende populatsioon kasvab, munade õlitamine ei aita.

3. Jana Stahl: ELi vastust kommenteerides. Tehti ettepanek saata V SaarS link ja küsida kuidas teistel läheb. Mõtlesime Annely Holmiga, et kui ESIN sügisel kokku saab, võiks nemad selle üheks teemaks võtta.

Sorgu saart puudutav kiri sai saadetud eestseisusele, negatiivset tagasisidet ei tulnud, nii et sellega on kõik korras ja selle võib ära saata.